

DECIZIE

30 aprilie 2015

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președinte, judecătorul
Judecătorii

Nicolae Clima
Valeriu Doagă
Sveatoslav Moldovan
Nadejda Toma
Ala Cobăneanu

examinând recursurile declarate de Sergiu Șochichiu și Ministerul Justiției al Republicii Moldova

în pricina civilă la cererea de chemare în judecată a lui Sergiu Șochichiu împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova cu privire la constatarea încălcării dreptului de a nu fi supus torturii, nici pedepselor sau tratamentelor inumane ori degradante, prevăzut de art. 3 din Convenția Europeană pentru Drepturile Omului, repararea prejudiciului moral pentru violarea dreptului prevăzut de art. 3 din Convenția Europeană pentru Drepturile Omului, constatarea încălcării dreptului la libertate și siguranță, prevăzut de paragraful 1 art. 5 din Convenția Europeană pentru Drepturile Omului, repararea prejudiciului moral pentru violarea dreptului prevăzut de paragraful 1 art. 5 din Convenția Europeană pentru Drepturile Omului, repararea prejudiciului moral cauzat prin tragerea ilegală la răspundere penală și acțiunile ilicite ale organului de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecată

împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 07 octombrie 2014, prin care au fost respinse apelurile declarate de Sergiu Șochichiu și Ministerul Justiției al Republicii Moldova și menținută hotărârea Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău din 22 aprilie 2014, prin care a fost admisă parțial acțiunea

constată:

La 02 august 2013, Sergiu Șochichiu a depus cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției al RM cu privire la constatarea încălcării dreptului de a nu fi supus torturii, nici pedepselor sau tratamentelor inumane ori degradante, prevăzut de art. 3 din Convenția Europeană pentru Drepturile Omului, repararea prejudiciului moral pentru violarea dreptului prevăzut de art. 3 din Convenția Europeană pentru Drepturile Omului, constatarea încălcării dreptului la libertate și siguranță, prevăzut de paragraful 1 art. 5 din Convenția Europeană pentru Drepturile Omului, repararea prejudiciului moral pentru violarea dreptului prevăzut de

paragraful 1 art. 5 din Convenția Europeană pentru Drepturile Omului, repararea prejudiciului moral cauzat prin tragerea ilegală la răspundere penală și acțiunile ilicite ale organului de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecată.

În motivarea acțiunii a indicat că la 08 septembrie 2009, de către ofițerul superior de urmărire penală a DCCO al TSO MAI, a fost emisă ordonanța privind începerea urmăririi penale conform semnelor calificative ale infracțiunii prevăzute de alin. (5) art. 189 Cod penal, pe faptul șantajului săvârșit prin amenințare cu moartea în proporții mari, comis de către Sergiu Șochichiu.

Menționează că la 09 septembrie 2009, de către procurorul secției conducere a urmăririi penale în organele centrale ale MAI și SV a Procuraturii Generale, a fost emisă ordonanța cu privire la interceptarea comunicărilor și înregistrării de imagini, prin care s-a dispus interceptarea convorbirilor și înregistrărilor de imagini la întâlnirile dânsul și Ghenadie Zlatin pe un termen de 30 de zile.

Tot la 09 septembrie 2009, Judecătoria Buiucani, mun. Chișinău a emis încheierea, prin care a autorizat efectuarea interceptărilor convorbirilor și înregistrărilor de imagini la întâlnirile între Ghenadie Zlatin și dânsul pe un termen de 30 zile.

Afirmă că la 26 octombrie 2009, de către procurorul secției conducere a urmăririi penale în organele ale MAI și SV a Procuraturii Generale, a fost emisă ordonanța cu privire la interceptarea comunicărilor și înregistrării de imagini, prin care ultimul a dispus: 1) interceptarea convorbirilor care urmau să aibă loc la 26 octombrie 2009 între Ghenadie Zlatin, pe de o parte, și Sergiu Șochichiu, pe de altă parte, cu folosirea tehnicii speciale; 2) urmărirea și documentarea cu ajutorul metodelor și mijloacelor tehnice moderne a acțiunilor și întâlnirilor care urmau să aibă loc la 26 octombrie 2009 între Ghenadie Zlatin, pe de o parte, și Sergiu Șochichiu, pe de altă parte, cu folosirea tehnicii speciale; 3) înregistrarea de imagini de la întâlnirile, care urmau să aibă loc la 26 octombrie 2009 între Ghenadie Zlatin și Sergiu Șochichiu, cu folosirea tehnicii speciale.

Susține că la 27 octombrie 2009, de către Judecătoria Buiucani, mun. Chișinău a fost emisă încheierea, prin care instanța a confirmat ordonanța nominalizată a procurorului din 26 octombrie 2009.

Relatează că la 26 octombrie 2009 el a fost reținut de către colaboratorii Direcției de Combatere a Crimei Organizate din cadrul MAI al RM. Iar, la 29 octombrie 2009, procurorul Procuraturii Generale a emis ordonanța de punere a lui sub învinuire, cu incriminarea infracțiunii prevăzute de alin. (5) art. 189 „Șantajul” Cod penal, pentru care legea penală prevede pedeapsă cu închisoare de la 9 până la 13 ani, fiind pus sub învinuire pentru aceea că a contribuit în calitate de autor la săvârșirea șantajului.

Indică că apoi a fost audiat în calitate de învinuit, unde a prezentat probele care confirmau că dânsul nu a comis infracțiunea ce i se incriminează.

La 29 octombrie 2009, procurorul Procuraturii Generale a înaintat demers în adresa Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău, prin care a solicitat aplicarea în privința lui a măsurii preventive sub formă de arest preventiv pe un termen de 30 zile.

Tot, la 29 octombrie 2009, Judecătoria Buiucani mun. Chișinău a emis încheierea, prin care a fost admis integral demersul procurorului și a eliberat în

privința lui un mandat de arest nr. 14-311/2009 pe un termen de 30 de zile, începând de la data reținerii - 26 octombrie 2009.

Afirmă că la 04 noiembrie 2009, Judecătoria Buiucani, mun. Chișinău a emis încheierea, prin care a autorizat ridicarea de la SA „Orange” a descifrărilor apelurilor telefonice efectuate de la numărul lui mobil pentru perioada de 01 august 2009-27 octombrie 2009, precum și a mesageriei SMS expediate de la numărul lui de telefon.

Menționează că prin decizia Curții de Apel Chișinău din 05 noiembrie 2009 a fost respins recursul avocatului său depus împotriva încheierii Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău din 29 octombrie 2009, cu menținerea încheierii atacate.

Remarcă că la 11 noiembrie 2009, în baza procesului-verbal de audiere a învinutului din nou a fost audiat în calitate de învinuit. Tot, la 11 noiembrie 2009, a fost efectuată confruntarea între el și pretinsa partea vătămată Ghenadie Zlatin.

La 20 noiembrie 2009, procurorul a înaintat demers în adresa Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău, prin care a solicitat prelungirea termenului măsurii preventive aplicate în privința lui pe un termen de 25 zile.

Iar, la 24 noiembrie 2009, Judecătoria Buiucani, mun. Chișinău a emis încheierea, prin care a respins demersul procurorului cu privire la prelungirea termenului măsurii preventive aplicate în privința lui, încheierea fiind menținută în baza deciziei Curții de Apel Chișinău din 02 decembrie 2009.

Relatează că la 12 ianuarie 2012, procurorul din cadrul Procuraturii Generale a emis ordonanța de încetare a urmăririi penale intentate în privința lui în baza alin. (5) art. 189 Cod penal, în baza căreia procurorul a ajuns la concluzia că fapta lui nu întrunește elementele constitutive ale infracțiunii menționate.

Astfel, invocă că începând din 10 noiembrie 2009 până la 12 ianuarie 2012, adică pe parcursul a doi ani de zile a fost urmărit penal de către Procuratura Generală a RM neîntemeiat, ilegal și abuziv, a fost de mai multe ori citat de către Procuratura Generală a RM, fiind învinuit în comiterea infracțiunii deosebit de grave prevăzute de alin. (5) art. 189 Cod penal, pentru care legea penală prevede pedeapsa maximă cu închisoare pe un termen de 13 ani. Totodată, în urma acțiunilor ilegale ale Procuraturii Generale a RM și instanțelor de judecată au fost violate drepturile lui prevăzute de art. 3 și paragraf. 1 art. 5 al Convenției Europene, deoarece a fost deținut în condiții inumane și degradante și a fost privat ilegal de libertate.

Afirmă că faptul urmăririi neîntemeiate și ilegale de către Procuratura Generală a RM se confirmă prin ordonanța de încetare a urmăririi penale intentate în privința lui în baza alin. (5) art. 189 Cod penal, în baza căreia procurorul a ajuns la concluzia că fapta lui nu întrunește elementele constitutive ale infracțiunii ce i se incriminează.

În urma tragerii ilegale la răspundere penală permanent se afla într-o stare de stres, deoarece a fost învinuit în comiterea infracțiunii pe care nu a comis-o și pentru care legea penală prevede pedeapsa cu închisoare pe un termen de până la 13 ani.

Menționează că un prejudiciu moral enorm i-a fost cauzat și prin aceea că pe parcursul a 30 de zile, începând de la 26 octombrie 2009 până la 24 noiembrie 2009, în urma reținerii și arestării lui ilegale, a fost deținut în izolatorul de detenție preventivă din cadrul Direcției de Combatere a Crimei Organizate al Departamentului de Servicii Operative a MAI, precum și în Penitenciarul nr. 13, în condițiile sanitaro-igienice dificile și anume: în celulele cu dimensiuni mici, suprapopulate, care nu se

aeriseau, care nu au fost asigurate cu lumină artificială și cu apă potabilă, fără plimbări la aer liber.

Susține că faptul că în celulele Direcției de Combatere a Crimei Organizate al Departamentului de Servicii Operative a MAI, precum și în Penitenciarul nr. 13, unde a fost deținut nu existau condiții normale pentru executarea măsurii preventive sub formă de arest preventiv, se confirmă, prin raportul anual întocmit în anul 2008 de către Organizația Internațională pentru Protecția Drepturilor Omului „Amnesty Internationale” în care se menționează că: „Se atestă și în continuare lipsa măsurilor adecvate de protecție a deținuților care deseori petreceau mult timp în condiții rele în instituțiile de detenție sub jurisdicția organelor de poliție. Insuficiența resurselor pentru activitatea poliției și presiunea exercitată asupra polițiștilor de a trimite cât mai multe cazuri posibile în instanța de judecată, a încurajat ofițerii de poliție să practice obținerea mărturiilor prin aplicarea forței”, precum și prin conținutul raportului întocmit de Raportorul Special al Organizației Națiunilor Unite pentru tortură și alte forme crude, inumane sau degradante de tratament sau pedeapsă, Manfred Nowak, care a efectuat o vizită comună în Republica Moldova, pe parcursul perioadei 4-11 iulie 2008 și a constatat următoarele: „probleme comune în toate penitenciarele de detenție preventivă îndelungată sunt condițiile igienice rele, accesul limitat la îngrijire medicală și lipsa medicamentelor, precum și riscul de contaminare cu tuberculoză și alte boli (punct. 31 al raportului); în ciuda standardelor minime internaționale și naționale, condițiile în unele instituții de detenție preventivă ale poliției sunt sursa unei îngrijorări majore. Deși unele sectoare de poliție sunt potrivite pentru cel mult o custodie a poliției pe termen scurt, în unele cazuri, și anume în Bălți, Comrat și în sectorul poliției de la Chișinău, condițiile pot fi egale cu tratament inuman. În acele sectoare de poliție, persoanele erau ținute în celule mici, prost ventilate cu puțină lumină sau fără lumina zilei uneori timp de câteva săptămâni sau chiar luni. Totuși, conform surselor oficiale, unele din instituțiile preventive ale poliției au fost închise pentru a îmbunătăți condițiile (Criuleni, Ialoveni, Strășeni, Cantemir, Glodeni, Ștefan-Vodă, Edineț, Dondușeni, Ceadâr-Lunga) (punct. 38)”.

Remarcă că cele invocate se confirmă prin conținutul raportului elaborat de către Comitetul European pentru prevenirea torturii și a pedepselor sau tratamentelor inumane sau degradante (CPT), în urma vizitei în Republica Moldova efectuate pe parcursul perioadei de la 27 iulie - 31 iulie 2009, în care se menționează inter alia că: „La sfârșitul vizitei din 2009, Ministerul Justiției a indicat că responsabilitatea pentru Izolatoare de detenție preventivă nu poate fi preluată de către Ministerul său, deoarece condițiile de detenție în aceste unități au fost substandard. CPT-ul constată cu satisfacție că celulele IDP a Direcției Generale de Poliție din Chișinău au fost dotate cu paturi și că unele lucrări de reparație au fost efectuate cu câteva luni înainte de vizită. Cu toate acestea, condițiile prevalau în această instituție tot nu erau potrivite pentru perioade lungi de timp pentru care persoanele în arest preventiv și deținuții administrativi au fost ținuți în ea: niveluri ridicate de ocupare oficială în celule (e. g. 4 locuri într-o celulă de 10 m²), iluminare săracă în celulă, acces la exercițiile în aer liber limitat la doar 15 minute. CPT-ul recomandă ca aceste deficiențe să fie remediate”.

Susține că faptul că, în timpul detenției lui, condițiile de detenție existente în izolatoarele de detenție preventivă, precum și în Penitenciarul nr. 13 nu corespundeau

standardelor naționale și internaționale, se confirmă și prin mai multe hotărâri pronunțate de către Curtea Europeană pentru Drepturile Omului, în baza cărora Curtea a constatat violarea art. 3 din Convenția Europeană, ca urmare a deținerii reclamanților în izolatoarele de detenție preventivă și în penitenciarele în condiții inumane și degradante: Becciev contra Moldovei, Hotărârea din 04 ianuarie 2006, Șarban contra Moldovei, Hotărârea din 04 ianuarie 2006, Malai contra Moldovei, Hotărârea din 13 noiembrie 2008, Modîrca contra Moldovei, Hotărârea din 10 mai 2007, Popovici contra Moldovei, Hotărârea din 27 noiembrie 2007.

Invocă că prin reținerea și arestarea lui ilegală în cadrul dosarului penal intentat în privința lui, i-a fost violat dreptul fundamental la libertate și siguranță garantat de paragraful 1 art. 5 din Convenția Europeană, fapt ce i-a cauzat prejudiciul moral enorm exprimat în suferințe psihice, neliniștea sufletească și pierderea încrederii în ziua de mâine.

Indică că în urma acțiunilor neîntemeiate și ilegale ale procuraturii și instanței de judecată, inclusiv și în urma tragerii ilegale la răspundere penală, violării drepturilor lui prevăzute de art. 3, paragraful 1 art. 5 din Convenția Europeană, a suportat o încordare psihică, retrairi psihice, adică o stare de stres, circumstanțe desigur legate de suferințe grave morale.

Menționează că a fost privat ilegal de libertate, iar statul nu a asigurat detenția lui în condiții care sunt compatibile cu respectarea demnității umane, iar modul și metoda de executare a măsurii preventive sub formă de arest preventiv i-a cauzat suferințe și dureri insuportabile.

În urma acțiunilor neîntemeiate și ilegale ale Procuraturii Generale, instanțelor de judecată, inclusiv și în urma recunoașterii lui în calitate de învinuit, tragerii ilegale la răspunderea penală pentru infracțiunea pe care el nu a comis-o, reținerii ilegale, aplicării măsurii preventive sub forma de arest preventiv pe un termen de 30 zile, violării de către organul de urmărire penală și instanța de judecată a drepturilor lui prevăzute de art. 3, paragraful 1 art. 5 din Convenția Europeană, și altor drepturi menționate în prezentă cerere, a suportat o încordare psihică, retrairi psihice, adică o stare de stres, circumstanțe desigur legate de suferințe grave morale.

Consideră că compensația bănească în mărime de 90000 lei cu titlu de prejudiciu moral pentru violarea dreptului lui prevăzut de paragraful 1 art. 5 din Convenția Europeană, 300000 lei cu titlu de prejudiciu moral pentru violarea dreptului lui prevăzut de art. 3 din Convenția Europeană, 150000 lei cu titlu de prejudiciu moral cauzat prin tragerea ilegală la răspundere penală și acțiunile ilicite ale organului de urmărire penală, procuraturii și instanțelor de judecată, îi va aduce o satisfacție relativ echitabilă și îi va atenua suferințele psihice cauzate.

Solicită constatarea încălcării dreptului lui de a nu fi supus torturii, nici pedepselor sau tratamentelor inumane ori degradante, prevăzut de art. 3 din Convenția Europeană pentru Drepturile Omului, încasarea din contul bugetului de stat prin intermediul Ministerului Finanțelor al RM în beneficiul lui a sumei prejudiciului moral în mărime de 300000 lei pentru violarea dreptului lui prevăzut de art. 3 din Convenția Europeană pentru Drepturile Omului, constatarea încălcării dreptului lui la libertate și siguranță, prevăzut de paragraful 1 art. 5 din Convenția Europeană pentru Drepturile Omului, încasarea din contul bugetului de stat prin intermediul Ministerului Finanțelor al RM în beneficiul lui a sumei prejudiciului

moral în mărime de 90000 lei pentru violarea dreptului meu prevăzut de paragraful 1 art. 5 din Convenția Europeană pentru Drepturile Omului, încasarea din contul bugetului de stat prin intermediul Ministerului Finanțelor RM în beneficiul lui a sumei prejudiciului moral în mărime de 150000 lei cauzat prin tragerea ilegală la răspundere penală și acțiunile ilicite ale organului de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecată și încasarea din contul Ministerului Finanțelor al RM în beneficiul lui a sumei cheltuielilor de judecată.

În cadrul examinării pricinii, Sergiu Șochichiu, reprezentat de avocatul Iurie Oancea a depus cerere, prin care a solicitat încasarea din contul bugetului de stat prin intermediul Ministerului Finanțelor al RM în beneficiul lui Sergiu Șochichiu a cheltuielilor de asistență juridică în mărime de 5000 lei.

Prin hotărârea Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău din 22 aprilie 2014 acțiunea a fost admisă parțial și încasat din contul bugetului de stat în beneficiul lui Sergiu Șochichiu suma de 15000 lei cu titlu de prejudiciu moral și cheltuielile de asistență juridică în sumă de 3000 lei, în total suma 18000 lei, în rest pretențiile au fost respinse.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 07 octombrie 2014 au fost respinse apelurile declarate de Sergiu Șochichiu și Ministerul Justiției al RM și menținută hotărârea primei instanțe.

La 17 noiembrie 2014 Sergiu Șochichiu a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea acestuia, casarea integrală a hotărârilor judecătorești și emiterea unei noi hotărâri de admitere integrală a acțiunii.

În motivarea recursului a invocat ilegalitatea hotărârilor judecătorești, considerând că la pronunțarea hotărârilor, instanțele au încălcat normele de drept material, inclusiv drepturile lui prevăzute de art. 3 și paragraful 1 al art. 5 din Convenția Europeană. Totodată, nu a fost aplicat legea care trebuia să fie aplicată, au fost interpretate eronat normele de drept material.

Afirmă că instanțele contrar prevederilor alin. (3) art. 240, alin. (6) art. 241 CPC, nu s-au expus asupra tuturor cerințelor lui indicate în cererea de chemare în judecată.

Susține că în conținutul dispozitivului hotărârii nu este indicat clar care anume cerință a lui cu privire la încasarea prejudiciului moral a fost admisă, or, prin cererea de chemare în judecată el a solicitat constatarea și încasarea prejudiciului moral pentru violarea drepturilor lui prevăzute de art. 3, paragraful 1 art. 5 din Convenția Europeană, precum și încasarea prejudiciul moral pentru tragerea ilegală la răspundere penală.

La fel, indică că contrar normelor art. 240 alin. (3) și art. 241 alin. (6) CPC, dispozitivul hotărârii nu include concluzia instanței cu privire la cerințele lui de constatare și încasare a prejudiciului moral pentru violarea drepturilor prevăzute de art. 3 și de paragraful 1 art. 5 din Convenția Europeană, precum și încasarea prejudiciul moral pentru tragerea ilegală la răspundere penală.

Remarcă că din concluzia instanțelor, reiese că la respingerea cerinței cu privire la încasarea prejudiciului moral pentru tragerea ilegală la răspundere penală, instanța s-a bazat pe faptul că nu există nici o sentință de achitare care ar fi fost emisă în privința lui. Astfel, instanțele au ignorat prevederile art. 6 lit. b) din Legea privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de

urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești nr. 1545 din 25 februarie 1998.

Consideră că sunt întrunite toate condițiile prevăzute de art. 3, art. 6 lit. b), art. 7 lit. e), art. 10, art. 11, art. 14 din Legea privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești nr. 1545 din 25 februarie 1998 pentru încasarea în beneficiul lui a sumei prejudiciului moral pentru tragerea ilegală la răspundere penală, or, la moment există ordonanța de încetare a urmăririi penale emisă în privința lui în care este stipulat că acțiunile lui nu întrunesc elementele constitutive ale infracțiunii prevăzute de alin. (5) art. 189 Cod penal.

Menționează că la pronunțarea hotărârilor instanțele au ajuns la niște concluzii contradictorii, astfel, prima instanța și instanța de apel au ajuns la concluzia că este necesar de a respinge cerința lui cu privire la constatarea violării dreptului său prevăzut de art. 3 din Convenția Europeană.

Referitor la cerința cu privire la constatarea violării dreptului său prevăzut de paragraful 1 art. 5 din Convenția Europeană și repararea prejudiciului moral, menționează că la 26 octombrie 2009 în lipsa temeiului legal a fost reținut pe termen de 72 ore. La 29 octombrie 2009, în privința lui a fost înaintat demers de aplicare a arestului preventiv, care a fost admis prin încheierea Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău. Detenția lui a durat până la 24 noiembrie 2009, când prin încheierea Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău a fost respins demersul procurorului cu privire la prelungirea termenului arestului preventiv și a fost aplicată măsura preventivă-liberarea provizorie sub control judiciar.

Iar, ulterior la 12 ianuarie 2012 de către Procuratura Generală a RM a fost emisă ordonanța de încetare a urmăririi penale intentate în privința lui în baza alin. (5) art. 189 Cod penal, în baza căreia procurorul a ajuns la concluzia că fapta nu întrunește elementele constitutive ale infracțiunii menționate, considerând că circumstanța dată confirmă faptul că nu era nici un temei legal de reținere și arestare a lui pe un termen de 30 de zile.

Astfel, invocă că prin reținerea și arestarea lui ilegală în cadrul dosarului penal, i-a fost violat dreptul fundamental la libertate și siguranță garantat de paragraful 1 art. 5 din Convenția Europeană, cauzându-i prejudiciu moral enorm exprimat în suferințe psihice, neliniștea sufletească și pierderea încrederii în ziua de mâine.

Consideră că compensația bănească în mărime de 90000 lei cu titlu de prejudiciu moral pentru violarea dreptului său prevăzut de paragraf. 1 art. 5 din Convenția Europeană, 300000 lei cu titlu de prejudiciu moral pentru violarea dreptului prevăzut de art. 3 din Convenția Europeană, 150000 lei cu titlu de prejudiciu moral cauzat prin tragerea ilegală la răspundere penală și acțiunile ilicite ale organului de urmărire penală, procuraturii și instanțelor de judecată, îi va aduce o satisfacție relativ echitabilă și îi va atenua suferințele psihice cauzate.

Mai indică că pe parcursul examinării prezentei cauze civile a suportat cheltuieli de asistență juridică în mărime de 5000 lei, ceea ce se confirmă prin contractul de asistență juridică nr. 46 din 23 iulie 2013 și bonul de plată anexate la materialele cauzei civile și cu referire la prevederile alin. (1) art. 94, art. 96 CPC, suma de 5000 lei, urmează a fi încasate din contul intimatului în beneficiul lui.

Prin referința depusă la data de 12 decembrie 2014, Procuratura Generală a RM a solicitat respingerea recursului ca neîntemeiat, deoarece nu se încadrează în prevederile art. 432 alin. (2), (3) și (4) CPC al RM.

La 30 decembrie 2014 Ministerul Justiției al RM a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea acestuia, cu titlu principal, casarea deciziei instanței de apel, cu titlu secundar, modificarea deciziei instanței de apel în sensul diminuării sumelor acordate.

Afirmă că decizia recurată i-a fost comunicată Ministerului Justiției al RM la 30 octombrie 2014.

În motivarea recursului a invocat ilegalitatea deciziei instanței de apel, considerând că instanța de apel eronat a interpretat dreptul material cu privire la repararea prejudiciului prin prisma Legii nr. 1545.

Afirmă că instanța de apel a ignorat prevederile art. 373 alin. (5) CPC conform căror instanța de apel este obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Menționează că deși, instanța de apel a constatat netemeinicia pretențiilor intimatului cu privire la repararea prejudiciului moral ca urmare a acțiunilor organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești, aceasta a dispus menținerea hotărârii primei instanțe cu privire la achitarea în beneficiul intimatului a prejudiciului moral în mărime de 15000 lei și a sumei de 3000 lei cu titlu de costuri și cheltuieli.

Consideră neîntemeiată soluția instanței de a acorda în beneficiul intimatului careva sume cu titlu de satisfacție echitabilă odată ce drepturile acestuia nu au fost încălcate, ori admiterea unei situații nominalizate, ar determina apariția unui precedent judiciar prin care ar permite reclamanților ale căror drepturi nu au fost încălcate să obțină venituri necuvenite de la bugetul de stat.

Susține că Curtea de Apel Chișinău a dat o apreciere eronată dovezilor administrate, aplicând eronat normele dreptului material și drept urmare a emis o decizie netemeinică.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) CPC, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale.

Din materialele cauzei rezultă că copia deciziei instanței de apel a fost expediată în adresa recurenților la 24 octombrie 2014, fapt ce se confirmă prin scrisoarea de însoțire anexată (f. d. 236), însă careva date care ar confirma recepționarea deciziei de către recurenți, la materialele dosarului lipsesc.

Ministerul Justiției al RM a afirmat că decizia instanței de apel i-a fost comunicată la 30 octombrie 2014, fapt ce se confirmă prin copia fișei de înregistrare a corespondenței anexată la recurs (f. d. 260).

Prin urmare, la caz se constată că recurenții Sergiu Șochichiu și Ministerul Justiției al RM s-au conformat prevederilor legale și au declarat recursurile la 17 noiembrie 2014 și respectiv, 30 decembrie 2014, în termen.

În conformitate cu art. 444 CPC, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră necesar de a respinge recursul declarat de către Ministerul Justiției al RM și de a admite recursul declarat

de către Sergiu Șochichiu, a casa parțial decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe în partea prin care a fost respinsă integral cerința reclamantului privind încasarea din contul bugetului de stat prejudiciul moral cauzat prin tragerea ilegală la răspundere penală și acțiunile ilicite ale organului de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor de judecată, și de a emite în partea dată o nouă hotărâre cu privire la admiterea parțială a cerinței date din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. a) CPC, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să respingă recursul și să mențină decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe, precum și încheierile atacate cu recurs.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. b) CPC, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul și să caseze integral sau parțial decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe, pronunțând o nouă hotărâre.

Din materialele pricinii se constată că la data de 08 septembrie 2009 de către ofițerul superior de urmărire penală al DCCO MAI, maior de poliție, Viorel Bajureanu, s-a dispus începerea urmăririi penale conform semnelor calificative ale infracțiunii prevăzute de art. 189 alin. (5) Cod penal, pe faptul șantajului săvârșit prin amenințare cu moartea în proporții mari, comis de către Sergiu Șochichiu (f. d. 12).

Ulterior, procurorul secției conducerii a urmăririi penale în organele centrale ale MAI și SV a Procuraturii Generale, Roman Eremciuc, a emis ordonanța cu privire la interceptarea comunicărilor și înregistrării de imagini, potrivit căreia s-a dispus interceptarea convorbirilor și înregistrarea de imagini la întâlnirile între Ghenadie Zlatin pe de o parte cu Sergiu Șochichiu și persoane necunoscute organului de urmărire penală de altă parte, pe un termen de 30 zile (f. d. 13).

Prin încheierea Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău din 09 septembrie 2009, a fost autorizată efectuarea interceptării convorbirilor și înregistrarea de imagini la întâlnirile între Ghenadie Zlatin cu Sergiu Șochichiu pe un termen de 30 zile (f. d. 14).

La fel, de către procurorul secției conducerii a urmăririi penale în organele centrale ale MAI și SV a Procuraturii Generale, Roman Eremciuc, la data de 26 octombrie 2009 a fost emisă ordonanța cu privire la interceptarea comunicărilor și înregistrării de imagini, potrivit căreia s-a dispus interceptarea convorbirilor care urmau să aibă loc la data de 26 octombrie 2009 între Ghenadie Zlatin pe de o parte și Sergiu Șochichiu pe de altă parte, cu folosirea tehnicii speciale; urmărirea și documentarea cu ajutorul metodelor și mijloacelor tehnice moderne a acțiunilor și întâlnirilor care urmau să aibă loc la 26 octombrie 2009 între Ghenadie Zlatin pe de o parte și Sergiu Șochichiu pe de altă parte, cu folosirea tehnicii speciale; înregistrarea de imagini de la întâlnirile, care urmau să aibă loc la 26 octombrie 2009 între Ghenadie Zlatin pe de o parte și Sergiu Șochichiu pe de altă parte, cu folosirea tehnicii speciale (f. d. 15).

Prin încheierea Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău din 27 octombrie 2009, s-a dispus confirmarea ordonanței procurorului și au fost autorizate măsurile operative de investigații și a acțiunilor de urmărire penală, și anume: interceptarea convorbirilor care au avut loc la 26 octombrie 2009 între Ghenadie Zlatin pe de o parte și Sergiu Șochichiu pe de altă parte, cu folosirea tehnicii speciale; urmărirea și documentarea cu ajutorul metodelor și mijloacelor tehnice moderne a acțiunilor și întâlnirilor care au avut loc la 26 octombrie 2009 între Ghenadie Zlatin pe de o parte și Sergiu

Șochichiu pe de altă parte, cu folosirea tehnicii speciale; înregistrarea de imagini de la întâlnirile, care au avut loc la 26 octombrie 2009 între Ghenadie Zlatin pe de o parte și Sergiu Șochichiu pe de altă parte, cu folosirea tehnicii speciale (f. d. 16 – 17).

La data de 26 octombrie 2009, ofițerul superior de urmărire penală al DCCO MAI, maior de poliție, Viorel Bajureanu, a întocmit procesul-verbal de reținere, potrivit căruia Sergiu Șochichiu, a fost reținut și repartizat în izolatorului de detenție preventivă al DSO al MAI (f. d. 18 – 19).

Prin ordonanța de punere sub învinuire din 29 octombrie 2009, emisă de către procurorul secției conducerii a urmăririi penale în organele centrale ale MAI și SV a Procuraturii Generale, Roman Eremciuc, s-a dispus punerea sub învinuire a lui Sergiu Șochichiu, fiindu-i înaintată acuizarea de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 189 alin. (5) Cod penal (f. d. 20 – 21).

Ulterior, la 29 octombrie 2009, Sergiu Șochichiu, a fost audiat în calitate de învinuit, fapt confirmat prin procesul-verbal de audiere a învinuitului (f. d. 22–31).

De către procurorul secției conducerii a urmăririi penale în organele centrale ale MAI și SV a Procuraturii Generale, Roman Eremciuc, la 29 octombrie 2009 a fost adresat un demers către judecătorul de instrucție din cadrul Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău prin care a fost solicitat aplicarea în privința învinuitului Sergiu Șochichiu, a măsurii preventive sub formă de arest preventiv pe un termen de 30 zile (f. d. 32-34).

Prin încheierea Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău din 29 octombrie 2009, a fost dispusă eliberarea mandatului de arestare în privința lui Sergiu Șochichiu, pe un termen de 30 zile, începând cu data reținerii 26 octombrie 2009, ora 15:15. La aceeași dată de către judecătorul de instrucție, a fost emis și mandatul de arestare pe un termen de 30 zile față de Sergiu Șochichiu (f. d. 35 – 36).

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 05 noiembrie 2009, a fost respins ca nefondat recursul avocatului Malic Gheorghe, declarat în interesele învinuitului Sergiu Șochichiu, fiind menținută fără modificări încheierea Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău, din 29 octombrie 2009 privind aplicarea măsurii preventive de arest preventiv în privința lui Sergiu Șochichiu (f. d. 37 – 39).

La 04 noiembrie 2009 de către judecătorul Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău, a fost emisă încheierea prin care s-a dispus: ridicarea de la SA „Orange”, a descifrărilor apelurilor telefonice efectuate de la numărul 069802225, folosit de către Sergiu Șochichiu, cu indicarea informației despre ora, durata și data sunetului, abonatului care s-a efectuat recepția, codul IMEI al telefonului în care se afla cartela GSM, antenelor ce au recepționat apelul, precum și altă informație de care se dispunea pentru perioada 01 august 2009 – 27 octombrie 2009; ridicarea de la SA „Orange” a mesageriei SMS expediate și primite de la nr. 069802225, folosit de către Sergiu Șochichiu, cu indicarea informației despre ora și data expedierii/primirii mesajului, abonatului care i-a primit/expediat mesajul, precum și altă informație de care se dispune pentru perioada 01 august 2009 – 27 octombrie 2009 (f. d. 40).

Potrivit procesului-verbal de audiere suplimentară a învinuitului din 11 noiembrie 2009, Sergiu Șochichiu a fost audiat suplimentar în calitate de învinuit (f. d. 41 – 44).

Prin demersul adresat judecătorului de instrucție din cadrul Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău, pentru prelungirea arestării preventive din 20 noiembrie

2009, s-a solicitat prelungirea pe un termen de 25 zile a măsurii preventive de arest preventiv aplicată în privința învinutului Sergiu Șochichiu (f. d. 45 – 47).

La 02 decembrie 2009 Colegiul penal al Curții de Apel Chișinău, a emis decizia prin care s-a respins ca nefondat recursul declarat de către procurorul secției conducere a urmăririi penale în organele centrale ale MAI și SV a Procuraturii Generale—Roman Eremciuc, și s-a menținut fără modificări încheierea Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău, din 24 noiembrie 2009 prin care a fost respins demersul procurorului secției conducere a urmăririi penale în organele centrale ale MAI și SV a Procuraturii Generale – Roman Eremciuc, privind prelungirea termenului măsurii preventive—arestul preventiv cu 25 zile, fiind aplicată măsura provizorie sub control judiciar, în privința lui Sergiu Șochichiu pe un termen de 25 zile (f. d. 48–50).

De către procurorul secției conducere a urmăririi penale în organele centrale ale MAI și SV a Procuraturii Generale – Roman Eremciuc, la 12 ianuarie 2012 a fost emisă ordonanța de încetare a urmăririi penale în parte, potrivit căreia s-a dispus încetarea urmăririi penale pe cauza penală nr. 2005428086 în partea ce ține de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 195 alin. (2) Cod penal în privința lui Alexandru Chirița și Tatiana Lipcanu, pe faptul însușirii apartamentului nr. 18 situat pe str. Hristo Botev 3/2, mun. Chișinău de la Vladimir Coleanu și însușirii apartamentului nr. 219 situat pe bd. Dacia 19, mun. Chișinău de la Anatol Filimonov, precum și în privința lui Sergiu Șochichiu pentru comiterea infracțiunii prevăzute art. 189 alin. (5) Cod penal, pe faptul acțiunilor de șantaj în privința lui Ghenadie Zlatin, deoarece fapta nu întrunește elementele constitutive ale infracțiunii (f. d. 51–55).

Înaintând acțiunea în instanța de judecată împotriva Ministerului Justiției al RM, intervenient accesoriu Procuratura Generală a RM, Sergiu Șochichiu a solicitat constatarea încălcării dreptului lui de a nu fi supus torturii, nici pedepselor sau tratamentelor inumane ori degradante, prevăzut de art. 3 din Convenția Europeană pentru Drepturile Omului, încasarea din contul bugetului de stat prin intermediul Ministerului Finanțelor al RM în beneficiul lui a sumei prejudiciului moral în mărime de 300000 lei pentru violarea dreptului lui prevăzut de art. 3 din Convenția Europeană pentru Drepturile Omului, constatarea încălcării dreptului lui la libertate și siguranță, prevăzut de paragraful 1 art. 5 din Convenția Europeană pentru Drepturile Omului, încasarea din contul bugetului de stat prin intermediul Ministerului Finanțelor al RM în beneficiul lui a sumei prejudiciului moral în mărime de 90000 lei pentru violarea dreptului său prevăzut de paragraful 1 art. 5 din Convenția Europeană pentru Drepturile Omului, încasarea din contul bugetului de stat prin intermediul Ministerului Finanțelor RM în beneficiul lui a sumei prejudiciului moral în mărime de 150000 lei cauzat prin tragerea ilegală la răspundere penală și acțiunile ilicite ale organului de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecată și încasarea din contul Ministerului Finanțelor al RM în beneficiul lui a sumei cheltuielilor de judecată.

Fiind investită cu judecarea pricinii în cauză, prima instanță a ajuns la concluzia de a admite parțial acțiunea, fiind dispusă încasarea din contul bugetului de stat în beneficiul lui Sergiu Șochichiu suma de 15000 lei cu titlu de prejudiciu moral și cheltuielile de asistență juridică în sumă de 3000 lei, în total suma de 18000 lei.

Soluția dată de prima instanță a fost menținută și de către instanța de apel.

În susținerea poziției sale instanțele de judecată au reținut lipsa în cauză a situațiilor prevăzute la art. 3 și paragraful 1 art. 5 al Convenției, totodată stabilind deținerea lui Sergiu Șochichiu, în locurile de detenție din Republica Moldova care nu corespund unor standarde igienic-sanitare atât la nivel național cât și la cel internațional, ce adus la cauzarea lui Sergiu Șochichiu suferințe fizice și psihice.

În același timp, instanțele nu au constatat temei de încasarea a prejudiciului moral în beneficiul lui Sergiu Șochichiu cauzat prin tragerea ilegală la răspundere penală și acțiunile ilicite ale organului de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecată, în acest sens menționând că încetarea urmăririi penale în privința unei persoane în privința căreia anterior au existat bănuieli rezonabile privind comiterea unei infracțiuni, nu poate sub nicio condiție servi drept temei pentru a califica ilicite acțiunile organului de urmărire penală, procuraturii sau instanței judecătorești.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție, constată ca temeinică soluția instanțelor de judecată ierarhic inferioare prin care a fost respinsă cerința lui Sergiu Șochichiu cu privire la constatarea încălcării dreptului său la libertate și siguranță, prevăzut de paragraful 1 art. 5 din Convenția Europeană pentru Drepturile Omului și încasarea prejudiciului moral în legătură cu încălcarea acestui drept, cât și a soluției prin care a fost constată deținerea lui Sergiu Șochichiu în izolatorul de detenție preventivă și în penitenciar în condiții inumane și degradante cu încasarea în beneficiul ultimului a prejudiciului moral a prejudiciului în mărime de 15000 lei, cu respingerea în rest a cerinței lui Sergiu Șochichiu cu privire la constatarea încălcării dreptului de a nu fi supus torturii, nici pedepselor sau tratamentelor inumane ori degradante, prevăzut de art. 3 din Convenția Europeană pentru Drepturile Omului, cu încasarea din contul bugetului de stat prejudiciul moral în legătură cu încălcarea acestui drept.

În susținerea acestei opinii instanța de recurs va reține prevederile paragrafului 1 al art. 5 CEDO prevede că:

(1) orice persoană are dreptul la libertate și la siguranță. Nimeni nu poate fi lipsit de libertatea sa, cu excepția următoarelor cazuri și potrivit căilor legale:

a) dacă este deținut legal pe baza condamnării pronunțate de către un tribunal competent;

b) dacă a făcut obiectul unei arestări sau dețineri legale pentru nerespectarea unei hotărâri pronunțate de un tribunal, conform legii, ori în vederea garantării executării unei obligații prevăzute de lege;

c) dacă a fost arestat sau reținut în vederea aducerii sale în fața autorității judiciare competente, atunci când există motive verosimile de a se bănuși că a săvârșit o infracțiune sau când există motive temeinice ale necesității de a-l împiedica să săvârșască o infracțiune sau să fugă după săvârșirea acesteia;

d) dacă este vorba de detenția legală a unui minor, hotărâtă pentru educația sa sub supraveghere sau despre detenția sa legală, în vederea aducerii sale în fața autorității competente;

e) dacă este vorba despre detenția legală a unei persoane susceptibile să transmită o boală contagioasă, a unui alienat, a unui alcoolic, a unui toxicoman sau a unui vagabond;

f) dacă este vorba despre arestarea sau detenția legală unei persoane în scopul împiedicării pătrunderii ilegale pe teritoriu sau împotriva căreia se află în curs o procedură de expulzare ori de extrădare.

Raportând la caz prevederile menționate, instanța de recurs reține ca întemeiată constatarea instanțelor de judecată ierarhic inferioare cu privire la faptul că Sergiu Șochichiu nu a demonstrat prin probe pertinente în ce mod de către organele de urmărire penală sau instanța de judecată au fost încălcate drepturile lui prevăzute de paragraful 1 art. 5 CEDO.

Or, ultimul, în calitate sa de învinuit, a beneficiat pe parcursul anchetei penale de toate drepturile procedurale, nefiind îngrădit de organele de urmărire penală sau de instanța de judecată executarea acestor drepturi.

Mai cu seamă, la acest capitol, se va reține că și aplicarea arestului preventiv în privința lui Sergiu Șochichiu este compatibilă cu prevederile paragrafului 1 art. 5 al Convenției, deoarece această măsură a fost luată din considerentul că ultimul a fost bănuit în comiterea unei infracțiuni, prin urmare, la baza acestuia a stat cadrul legal, iar încheierea de aplicare a arestului preventiv, fiind contestată cu recurs a fost menținută și de instanța ierarhic superioară.

De altfel, este incontestabil și faptul că reclamantul pe parcursul aflării sale sub urmărirea penală nu a contestat alte acțiuni a organului de urmărire penală, ale procuraturii sau ale instanței de judecată.

În lumina celor enunțate, instanța de recurs menționează că urmărirea penală și măsurile aplicate în privința reclamantului au fost încadrate în limitele legale, astfel, atât Judecătoria Buiucani, cât și Curtea de Apel Chișinău, s-au expus corect și prompt asupra cerinței date, fără devieri de la cadrul legal, respingând această cerință a lui Sergiu Șochichiu ca neîntemeiată.

Articolul 3 al Convenției enunță că nimeni nu poate fi supus torturii , nici pedepselor sau tratamentelor inumane ori degradante.

Având în susținere aceste prevederi legale, se constată că situației din speță nu îi sunt aplicabile prevederile art. 3 din Convenția Europeană pentru Drepturile Omului cu privire încălcarea dreptului lui Sergiu Șochichiu în sensul de a nu fi supus torturii, nici pedepselor inumane ori degradante.

Asta deoarece, Sergiu Șochichiu nu a prezentat probe care ar confirma că în perioada anchetei penale a fost supus torturii sau pedepselor inumane ori degradante.

Or, ținând cont de noțiunile date torturii și pedepselor inumane ori degradante în sensul art. 3 CEDO, urmează a fi identificată și constatată intenția de a provoca o asemenea stare de fapt și, mai cu seamă, provocarea acestor stări prin acțiuni concrete care să fie identificate și calificate drept tortură și/sau pedeapsă inumană sau degradantă.

În același timp, instanța de recurs reține ca întemeiată constatarea instanțelor de judecată ierarhic inferioare cu privire la faptul că Sergiu Șochichiu a fost plasat în detenție provizorie și deținut în locuri, care au fost recunoscute de către organismele internaționale drept necorespunzătoare standardelor, atât la nivel național cât și la nivel internațional.

Or, este un fapt notoriu că prin Raportul către Guvernul RM privind vizita în Republica Moldova efectuată de către Comitetul European pentru prevenirea torturii

și a pedepselor sau tratamentelor inumane sau degradante (CPT) de la 27 – 31 iulie 2009, precum și Raportul Reportatorului special pentru tortură și alte forme crude, inumane sau degradante de tratament sau pedeapsă, s-a constatat necorespunderea izolatoarelor de detenție provizorie din Republica Moldova, standardelor naționale și celor internaționale.

Iar perioada vizată în aceste rapoarte include și perioada deținerii lui Sergiu Șochichiu în locurile de detenție provizorie, care este de la 26 octombrie 2009 până la 24 noiembrie 2009

Ca urmare, fiind cert că este obligația statului de a asigura corespunderea izolatoarelor de detenție provizorie unor standarde igienic-sanitare atât la nivel național cât și la cel internațional, neasigurarea acestor condiții, care în sine constituie un tratament inuman și degradant, urmează a fi pusă pe seama statului.

Distinct de cele menționate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție, constată ca întemeiată soluția instanțelor de judecată ierarhic inferioare precum că deținerea lui Sergiu Șochichiu în locuri ce nu corespund standardelor naționale și celor internaționale, ultimului i-a fost cauzat un prejudiciu moral care urmează a fi restabilit.

Pe cale de consecință, instanța de recurs reține ca echitabilă și suma în mărime de 15000 lei, acordată lui Sergiu Șochichiu de instanțele de judecată ierarhic inferioare, întru recuperare prejudiciului moral pentru tratament inuman și degradant, ca urmare a deținerii ultimului pentru o perioadă de 30 zile în locuri de detenție ce nu corespund standardelor naționale și internaționale.

În această ordine de idei, instanța de recurs reține ca neîntemeiate argumentele invocate în cererea de recurs de către Ministerul Justiției al Republicii Moldova cu privire la netemeinicia soluției instanțelor de judecată prin care a fost acordată lui Sergiu Șochichiu despăgubire în legătură cu deținerea acestui în locuri ce nu corespund standardelor naționale și celor internaționale.

La fel, constatările de mai sus resping și argumentele recurentului Sergiu Șochichiu în dezacordul cu soluția instanțelor de judecată cu privire la respingerea cerinței cu privire la constatarea violării paragrafului 1 art. 5 din Convenție și încasarea prejudiciului moral, cât și a soluției cu privire la constatarea violării art. 3 din Convenție și mărimea compensației prejudiciului moral pe acest temei.

Totodată, instanța de recurs relevă că deși, la examinarea pricinii au fost stabilite pe deplin circumstanțele care au importanță pentru judecarea cauzei în fond, soluția dată de prima instanță și menținută de instanța de apel de respingere a capătului de cerere a lui Sergiu Șochichiu cu privire la încasarea prejudiciului moral în urma acțiunilor ilicite ale organului de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor de judecată, este una greșită ce rezultă din interpretarea eronată a normelor de drept material aplicabile la caz.

În susținerea acestei opinii, se vor reține prevederile art. 3 al Legii nr.1545 din 25 februarie 1998 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și instanțelor judecătorești care stipulează că este reparabil prejudiciul material și moral cauzat persoanei fizice sau juridice în urma:

- a) reținerii ilegale, aplicării ilegale a măsurilor preventive sub formă de arest, de declarație de a nu părăsi localitatea sau țara, tragerii ilegale la răspundere penală;
- b)condamnării ilegale, confiscării ilegale a averii, supunerii ilegale la muncă neremunerată în folosul comunității;
- c) efectuării ilegale, în cazul urmăririi penale ori judecării cauzei penale, a percheziției, ridicării, punerii ilegale sub sechestru a averii, eliberării sau suspendării ilegale din lucru (funcție), precum și în urma altor acțiuni de procedură care limitează drepturile persoanelor fizice sau juridice;
- d) supunerii ilegale la arest administrativ, reținerii administrative ilegale sau aplicării ilegale a amenzii administrative de către instanța de judecată;
- e) efectuării măsurilor operative de investigații cu încălcarea prevederilor legislației;
- f) ridicării ilegale a documentelor contabile, a altor documente, a banilor, a stampilelor, precum și în urma blocării conturilor bancare.

Iar conform art. 6 al aceleiași Legi, dreptul la repararea prejudiciului, în mărimea și modul stabilite de prezenta lege, apare în cazul:

- a) devenirii definitive și irevocabile a sentinței de achitare;
- b) scoaterii persoanei de sub urmărire penală sau încetării urmăririi penale pe temeiuri de reabilitare;
- c) adoptării de către instanța judecătorească a hotărârii cu privire la anularea arestului administrativ în legătură cu reabilitarea persoanei fizice;
- d) adoptării, de către judecătorul de instrucție, în condițiile art. 313 alin. (5) CPP al RM, în privința persoanei achitate sau scoase de sub urmărire penală, a încheierii privind înfăptuirea, în timpul procesului penal, a măsurilor operative de investigații cu încălcarea prevederilor legislației.

Raportând la caz prevederile enunțate, se constată că prin ordonanța de încetare a urmăririi penale în parte, emisă de procurorul secției de conducere a urmăririi penale în organele centrale ale MAI și SV a Procuraturii Generale, la 12 ianuarie 2012, a fost dispusă încetarea urmăririi penale în privința lui Sergiu Șochichiu pentru comiterea infracțiunii prevăzute de art. 189 alin. (5) Cod penal, pe faptul acțiunilor de șantaj în privința lui Zlatin Ghenadie Pavel, deoarece fapta nu întrunește elementele infracțiunii.

În același timp, din partea motivată a ordonanței menționate se reliefează incontestabil că încetarea urmăririi penale în privința lui Sergiu Șochichiu a fost dispusă datorită lipsei laturii obiective și subiective a componenței de infracțiuni prevăzută de art. 189 alin. (5) Cod penal, pentru care a fost învinuit Sergiu Șochichiu, fiind constatată existența între părți a relațiilor civile, în acest sens procurorul făcând referire la prevederile art. 275 alin. (3) CPP.

Potrivit art. 275 alin. (3) CPP, urmărirea penală nu poate fi pornită, iar dacă a fost pornită, nu poate fi efectuată și va fi încetată în cazurile în care: fapta nu întrunește elementele infracțiunii, cu excepția cazurilor când infracțiunea a fost săvârșită de o persoană juridică, prin derogare de la acest articol.

Totodată, prevederile art. 284 alin. (1) CPP stipulează că scoaterea persoanei de sub urmărire penală este actul de reabilitare și finalizare în privința persoanei a oricăror acțiuni de urmărire penală în legătură cu fapta anterior imputată, iar alin. (2)

pct. 3) a normei date prevede că scoaterea persoanei de sub urmărirea penală are loc când aceasta este bănuit sau învinuit și se constată că există vreuna din circumstanțele prevăzute la art.275 pct.1) – 3), inclusiv dacă fapta constituie o contravenție.

Astfel, având în susținere prevederile normelor suscitade, instanța de recurs constată că încetarea urmăririi penale în privința lui Sergiu Șochichiu, pentru motivele invocate, constituie un temei de reabilitare.

Ca urmare, este evident că atât instanța de apel cât și prima instanță eronat au aplicat la caz dispozițiile art. 6 lit. a) al Legii nr.1545 din 25 februarie 1998 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și instanțelor judecătorești, care prevăd dreptul la repararea prejudiciului, în mărimea și modul stabilite de prezenta lege, în cazul devenirii definitive și irevocabile a sentinței de achitare, neluând în considerare exigențele prevăzute de litera b) al articolului menționat, care indică că dreptul la repararea prejudiciului, în mărimea și modul stabilite de prezenta lege, apare și în cazul scoaterii persoanei de sub urmărire penală sau încetării urmăririi penale pe temeiuri de reabilitare.

Mai mult că și prevederile art. 25 alin. (3) CPP al RM clar stipulează că persoana achitată sau în privința căreia s-a dispus scoaterea de sub urmărire penală ori încetarea urmăririi penale pe temei de reabilitare are dreptul să fie repusă în drepturile personale pierdute, precum și să fie despăgubită pentru prejudiciul care i-a fost cauzat.

Distinct de cele relatate, se constată temeinicia motivelor ce îi acordă lui Sergiu Șochichiu posibilitatea de a-și valorifica drepturile sale la acțiune, în temeiul art. 3 al Legii privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești nr. 1545 din 25 februarie 1998, precum și de art. 1405, 1422 alin. (1) și (3), 1423 alin. (1) și (2) din Codul civil.

Sub acest aspect, prin aplicarea regulilor de interpretare a normelor enunțate, este cert că prin emiterea unei ordonanțe în privința lui Sergiu Șochichiu cu privire la încetarea urmăririi penale din motivul existenței relațiilor civile între părți, se constată încălcarea drepturilor constituționale ale ultimului privind libertatea individuală și siguranța persoanei, precum și a art. 5 ale Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale.

Or, faptul aplicării, în cadrul urmăririi penale, față de Sergiu Șochichiu a măsurilor preventive, inclusiv și arestului pentru o perioadă de 30 zile, care în raport cu relatările menționate se constată a fi ilegale, dat fiind că prin ordonanța vizată s-a stabilit incontestabil lipsa componentei de infracțiune în acțiunile ultimului, evident combatte concluziile instanțelor de judecată în sensul netemeinicii solicitării lui Sergiu Șochichiu cu privire la încasarea prejudiciului moral cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești.

La acest segment instanța de recurs va reține și faptul că Sergiu Șochichiu s-a aflat sub urmărirea penală circa 2 ani și 4 luni, precum și dispunerea în privința lui a altor măsuri prin încheieri judecătorești și ca: descifrarea apelurilor telefonice și interceptarea convorbirilor telefonice pentru perioada 01 august 2009 – 27 octombrie

2009, înregistrarea de imagini, acțiuni ce în plus indică la faptul că lui Sergiu Șochichiu i-au fost cauzate suferințelor psihice.

Conform art. 11 al Legii privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești nr. 1545-XIII din 25 februarie 1998, mărimea compensației pentru repararea prejudiciului moral se stabilește de instanța de judecată în modul prevăzut de prezenta lege. Mărimea concretă a compensației se determină luându-se în considerare: gravitatea infracțiunii de a cărei săvârșire a fost învinuită persoana respectivă; caracterul și gravitatea încălcărilor procesuale comise la urmărirea penală și la examinarea cauzei penale în instanța de judecată; rezonanța pe care a avut-o în societate informația despre învinuirea persoanei; durata urmăririi penale, precum și durata examinării cauzei penale în instanța de judecată; natura dreptului personal lezat și locul lui în sistemul de valori al persoanei; suferințele fizice, caracterul și gradul suferințelor psihice; măsura în care compensația bănească poate atenua suferințele fizice și psihice cauzate; durata aflării nelegitime a persoanei în detenție.

Cu referire la prevederile enunțate, instanța de recurs statuând în echitate, printr-o apreciere complexă a materialului probator și evaluare adecvată a daunelor morale compensatoare, având în vedere, în principal, criteriile referitoare la consecințele suferite pe plan psihic, gravitatea și caracterul acestora, sentimentul de afectare a personalității sale morale și altele, constată cu certitudine că lui Sergiu Șochichiu i-au fost cauzate suferințe psihice în timpul aflării lui sub urmărirea penală cu statut de bănuít, precum și aflării lui în stare de arest preventiv, inclusiv și din motiv că fapta incriminată prevăzută de art. 189 alin. (5) Cod penal, care se consideră o infracțiune deosebit de gravă, se pedepsește cu închisoare de la 10 la 13 ani.

Astfel, în funcție de cele constatate și reieșind din specificul acțiunii, instanța de recurs relevă că pretențiile înaintate de Sergiu Șochichiu cu privire la încasarea prejudiciului moral cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești, urmează a fi admise parțial, stabilind că suma de 20000 lei, în cazul de față, poate fi considerată drept o compensație echitabilă suficientă pentru sentimentele de angoasă și frustrare aduse ultimului în circumstanțele descrise mai sus și care ar corespunde caracterului și gravității suferințelor psihice suportate de el.

Astfel fiind, instanța de recurs reține drept greșită soluția instanțelor de judecată cu privire la neadmiterea capătului de cerere privind încasarea din contul bugetului de stat a sumei prejudiciului moral cauzat prin acțiunile ilicite ale organului de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor de judecată, deoarece la caz se evidențiază temeinicia motivelor ce îi acordă lui Sergiu Șochichiu posibilitatea de a-și valorifica drepturile sale la acțiune în temeiul prevăzut de prevederile Legii privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești nr. 1545 din 25 februarie 1998.

În conformitate cu art. 96 CPC, instanța judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să compenseze părții care a avut câștig de cauză cheltuielile ei de asistență juridică, în măsura în care acestea au fost reale, necesare și rezonabile.

Cu referire la prevederile normei enunțate, instanța de recurs reține ca neîntemeiat argumentul recurentului cu referire la faptul că instanțele de judecată

neîntemeiat au respins încasarea integrală a cheltuielilor de judecată suportate de el la examinarea prezentei cauze în mărime de 5000 lei, or în virtutea competenței instanței de judecată de a mări sau micșora onorariile avocaților, se constată că suma de 3000 lei încasată în beneficiul lui Sergiu Șochichiu s-ar egala cu cheltuieli necesare și rezonabile pentru acordarea asistenței juridice în prezentul litigiu în raport cu complicitatea cauzei.

Față de cele ce preced și având în vedere că circumstanțele pricinii au fost stabilite de către instanțele de judecată și nu este necesară verificarea suplimentară a cărorva dovezi, însă unele norme de drept material au fost interpretate eronat, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a respinge recursul declarat de Ministerul Justiției al RM, de a admite recursul lui Sergiu Șochichiu și de a casa parțial decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe și anume în partea prin care s-a respins integral cerința lui Sergiu Șochichiu împotriva Ministerului Justiției al RM cu privire la încasarea prejudiciului moral cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești și de a emite o nouă hotărâre în partea dată prin care a admite parțial cerința dată cu încasarea de la Ministerul Justiției al RM în beneficiul lui Serghei Șochichiu a sumei de 20000 lei cu titlu de prejudiciu moral, în rest cerința dată a respinge. Și tot în rest se mențin decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. b) art. 445 alin. (3) CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

decide:

Se respinge recursul declarat de Ministerul Justiției al Republicii Moldova.

Se admite recursul declarat de Sergiu Șochichiu.

Se casează parțial decizia Curții de Apel Chișinău din 07 octombrie 2014 și hotărârea Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău din 22 aprilie 2014 în pricina civilă la cererea de chemare în judecată a lui Sergiu Șochichiu împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova cu privire la constatarea încălcării dreptului de a nu fi supus torturii, nici pedepselor sau tratamentelor inumane ori degradante, prevăzut de art. 3 din Convenția Europeană pentru Drepturile Omului, repararea prejudiciului moral pentru violarea dreptului prevăzut de art. 3 din Convenția Europeană pentru Drepturile Omului, constatarea încălcării dreptului la libertate și siguranță, prevăzut de paragraful 1 art. 5 din Convenția Europeană pentru Drepturile Omului, repararea prejudiciului moral pentru violarea dreptului prevăzut de paragraful 1 art. 5 din Convenția Europeană pentru Drepturile Omului, repararea prejudiciului moral cauzat prin tragerea ilegală la răspundere penală și acțiunile ilicite ale organului de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor de judecată, în partea prin care a fost respinsă cerința lui Sergiu Șochichiu cu privire la repararea prejudiciului moral cauzat prin acțiunile ilicite ale organului de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor de judecată și în această parte se emite o nouă hotărâre prin care:

Se admite parțial cerința lui Sergiu Șochichiu împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova cu privire la încasarea din contul bugetului de stat a sumei de

150000 lei cu titlu de prejudiciu moral cauzat prin acțiunile ilicite ale organului de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor de judecată.

Se încasează din contul bugetului de stat, prin intermediul Ministerului Finanțelor al Republicii Moldova, în beneficiul lui Sergiu Șochichiu cu titlu de prejudiciu moral cauzat suma de 20000 (douăzeci mii) lei.

În rest cerința dată se respinge.

În rest, decizia Curții de Apel Chișinău din 07 octombrie 2014 și hotărârea Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău din 22 aprilie 2014, se mențin.

Decizia este irevocabilă.

Președinte, judecătorul

Nicolae Clima

Judecătorii

Valeriu Doagă

Sveatoslav Moldovan

Nadejda Toma

Ala Cobăneanu